

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Gödöllői Campus**

**Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet
Természetvédelmi és Tájgazdálkodási Tanszék**

Természetvédelmi mérnök

Készítette: Mészáros Krisztián

**“Kisléptékű” természetes vízmegtartó megoldások engedélyeztetési
folyamata és jogi háttere Püspökszilágyon**

A dolgozat a természetes vízmegtartó megoldások (NWRM) engedélyeztetési folyamatát és annak jogi hátterét vizsgálja, főként magyarországi önkormányzati példákon keresztül. A téma időszerűségét az éghajlatváltozás következményei, különösen az aszályok és villámárvizek gyakoriságának növekedése adják, amelyek új megközelítéseket igényelnek a vízgazdálkodásban. A természetes vízmegtartó beavatkozások olyan fenntartható, ökológiai alapú megoldásokat kínálnak, amelyek a víz helyben tartásával és a talajnedvesség növelésével egyszerre támogatják az ökoszisztémák működését és a mezőgazdasági termelés biztonságát. A kutatás célja az volt, hogy feltárja, a magyarországi önkormányzatok milyen tapasztalatokkal és hátráltató tényezőkkel rendelkeznek ezen megoldások megvalósítása során, különösen az engedélyeztetés, finanszírozás és fenntartás szempontjából. A dolgozat továbbá azt is vizsgálta, hogy a jogi és intézményi környezet mennyiben támogatja, illetve akadályozza a természetes vízmegtartó elemek alkalmazását, és milyen együttműködésekre van szükség a helyi, regionális és országos szereplők között. A módszertan alapját egy kérdőíves felmérés képezte. A válaszok alapján kvalitatív elemzés készült, amely a tapasztalatokat folyamatonként (tervezés, finanszírozás, engedélyeztetés, kivitelezés, üzemeltetés és karbantartás) rendszerezte. A vizsgálat kiegészült a LIFE LOGOS4WATERS és a LIFE MICACC projektek gyakorlati példáival, amelyekben személyes tapasztalatok is szerepet kaptak. Ezek projektekek konkrét beavatkozásokon keresztül mutatták be a természetes vízmegtartás előnyeit és nehézségeit. Az

eredmények azt mutatták, hogy a legnagyobb kihívást az engedélyeztetés több szinten zajló, bonyolult és időigényes folyamata jelenti, különösen a kis önkormányzatok számára, ahol a szakmai kapacitás korlátozott. Sok esetben hiányzik az egyértelmű felelősségi kör, illetve a megfelelő kommunikáció a hatóságok, tervezők és kivitelezők között. A finanszírozási szakaszban a pályázati források szűkössége és a hosszú távú fenntartásra fordítható keretek hiánya jelent akadályt. A kivitelezés során az adminisztratív terhek és a természetvédelmi szempontok összehangolása okoz nehézséget, míg a karbantartásnál a felelős kijelölésének és a monitoringrendszerek hiányának következménye a funkcióvesztés kockázata. A válaszok alapján ugyanakkor egyértelmű, hogy a természetes vízmegtartó megoldások iránti igény és elkötelezettség erősödik, különösen ott, ahol korábbi projektek révén sikerült jó gyakorlatokat kialakítani. Az önkormányzatok szerint a legfontosabb előnyök a helyi vízkörforgás javítása, az élőhelyek helyreállítása, a klímaadaptáció erősítése és a közösségi tudatosság növekedése. Kiemelt tapasztalat, hogy a beavatkozások sikerét nagymértékben meghatározza az előzetes közös helyszíni bejárások megszervezése és dokumentálása. Ezek a bejárások biztosítják, hogy minden érintett, az önkormányzat, a tervező, a tulajdonos, a vízkezelő, a szomszédos területek képviselői, az engedélyező és társhatóságok (például természetvédelem, nemzeti park, földhivatal, talajvédelmi és erdészeti hatóság, vízügy, megyei közigazgatási hivatal, helyi környezetvédelmi egyesület) közösen határozzák meg a beavatkozás pontos helyét, méretét, műszaki megoldását és az alkalmazandó anyagokat. A helyszíni bejárásokhoz kapcsolódó jelenléti ív, emlékeztető és az írásos véleményezés lehetősége olyan gyakorlati eszközök, amelyek biztosítják az átláthatóságot és a döntések közös felelősségét. Ezek révén már a tervezés korai szakaszában tisztázhatók a szükséges hozzájárulások és engedélyek (vízjogi, talajvédelmi, erdészeti, művelési ág-váltási vagy kivonási eljárások), ami megelőzi a későbbi vitákat és gyorsítja az engedélyezést. Mindez nem csupán adminisztratív könnyítés, hanem a projektek egyik legfontosabb vezérvonala, amely az együttműködésre és a bizalomra épül.

A dolgozat eredményei alapján kirajzolódik, hogy a jogi háttér, a kommunikáció és az intézményi szereplők közötti koordináció fejlesztése kulcsfontosságú a természetes vízmegtartó megoldások szélesebb körű alkalmazásához. A vizsgálat hozzájárul a hazai gyakorlat jobb megértéséhez, és alapot adhat olyan jövőbeli intézkedéseknek, amelyek a zöld infrastruktúra fejlesztését és a helyi önkormányzatok alkalmazkodási képességét támogatják.

Összességében a dolgozat rávilágít arra, hogy a természetes vízmegtartó megoldások nem csupán műszaki, hanem jogi, szervezeti és szemléletbeli kihívásokat is hordoznak. Ezen akadályok leküzdése csak integrált, partnerségen alapuló megközelítéssel lehetséges, amelyben a döntéshozók, szakértők és helyi közösségek egyaránt aktívan részt vesznek.